

Dzīves kvalitāte Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas stacionārā "Gaiļezers" stacionētajiem pacientiem gadu pēc poliradikuloneirīta

Alisa Rjabikova¹, Ulla Bambīte¹, Illa Mihejeva², Aivars Vētra²

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ Tālākizglītības fakultāte

² Rehabilitācijas katedra

Ievads. Poliradikuloneirīts ir reta slimība, kas saistīta ar iekaisuma reakciju, kas skar nervus un nervu saknītes. Šī saslimšana spēj būtiski ietekmēt cilvēka funkcionālās spējas, dzīves kvalitāti un izraisīt nespēju, kas var novest līdz invaliditātei. Pēc *National Institute of Neurological Disease and Stroke* datiem, saslimstība ar Gijēna-Barē sindromu (kas ir biežākais poliradikuloneirīta cēlonis), ir 1-2 gadījumi uz 100 000 cilvēku gadā (Guillain-Barré Syndrome Fact Sheet. *NINDS*, 2011). Latvijā nav konkrētu datu par šīs slimības izplatību un pacientu funkcionālo stāvokli pēc izrakstīšanās no stacionāra.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis bija apzināt galvenās sūdzības un funkcionēšanas traucējumus pacientiem ar poliradikuloneirītu, analizēt dzīves kvalitātes izmaiņas gadu pēc izrakstīšanās no stacionāra. Kvalitatīvā pētījumā iekļauti RAKUS "Gaiļezers" pacienti vecumā no 18 gadiem ar SSK-10 diagnozi G61-G63, kuri stacionēti laikposmā no 2015. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 31. decembrim. Pētījumā tika izmantotas stacionārās medicīniskās kartes un RAKUS elektroniskajā datubāzē "Ārsta birojs" esošo pacientu izraksti, funkcionālo speciālistu novērtēšanas protokoli. Tika veikta telefoniska aptauja, izmantojot *SF-20 (20-Item Short Form Health Survey)* tulkojumu latviešu valodā. Iegūtie dati tika apstrādāti ar *Microsoft Excel* un *IBM SPSS Statistics* programmu.

Rezultāti. RAKUS stacionārā "Gaiļezers" no 2015. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 31. decembrim ar G61-G63 diagnozi tika stacionēti 46 pacienti (24 vīrieši un 22 sievietes), no tiem viens nomira slimības komplikāciju dēļ 7. stacionēšanas dienā. Mediānais pacientu vecums – 59 gadi (SD = 17,07), stacionēšanas ilgums – 15,48 gultas dienas (SD = 7,63). Jušanas traucējumi konstatēti 23 pacientiem (50%). Funkcionālā stāvokļa novērtēšana, izmantojot Bartela indeksu, tika veikta sešiem (13,04%) pacientiem. Līdzsvara traucējumu novērtējums pēc Berga līdzsvara skalas tika veikts astoņiem (17,39%) pacientiem, mobilitātes traucējumu novērtēšana pēc Rivermedas mobilitātes indeksa – 10 (21,74%) pacientiem. Vispārēja nespēja izrakstoties bija 39,13% pacientu: 7 (15,22%) bija guļoši, 1 (2,17%) – riteņkrēslā; 10 (21,74%) pacienti pārvietojās ar palīgīdzekļu palīdzību.

Bez palīgīdzekļiem pārvietojās 22 (47,83%) pacienti. Telefoniski tika aptaujāti 17 pacienti no 46 (36,96%), pielietojot *SF-20* aptauju. No 17 aptaujātiem 2 (11,76%) apgalvoja, ka viņu veselības stāvoklis šobrīd ir teicams, 5 (29,41%) – ka labs, 6 (35,29%) – ka vidējs, 5 (24,41%) – ka slikts. Fiziski smagas aktivitātes joprojām nespēj veikt 12 (70,59%) no 17 respondentiem; kāpšanu uz paaugstinājumiem, pa kāpnēm – 10 (58,82%) respondenti; ēšana, gērbšanās, mazgāšanās vai tualetes lietošana ir apgrūtināta 6 (35,29%) respondentiem. Sāpes pēdējo 4 nedēļu laikā atzīmēja 7 (41,18%) no 17 aptaujātajiem, jušanas traucējumi joprojām ir 8 (47,06%) respondentiem. Sociālās aktivitātes ir ierobežotas 6 (35,29%), nervozitāti pēdējā mēneša laikā sakarā ar poliradikuloneirīta sekām sajuta 13 (76,47%) no 17 aptaujātajiem.

Secinājumi. Pacientiem gadu pēc poliradikuloneirīta joprojām saglabājās funkcionēšanas traucējumi, kas saistīti ar pārvietošanos, ikdienas aktivitātēm, sāpēm un emocionālo stāvokli. Poliradikuloneirīta slimnieku vērtēšanai stacionārā nepieciešama sistematizēta pieeja.